

מסורת הש"ס

(א) [לקמן ח.א.]. (ב) [בבבבב...]
מ"י הניבאל א"ר יהודה
א"ש ובמ"א א"ר שמאלון,
(ג) חמטות פ"ו ע"ג,
(ד) ונלל ל"ט: [בבבבב...].
(ה) לקמן ח.א. ונלל ל"ט:
(ו) [לקמן ח.א.]. (ז) [לקמן ח.א.].
(ח) [לקמן ח.א.]. (ט) [לקמן ח.א.].
(י) [בבבבב...]. (יא) [בבבבב...].
(יב) [בבבבב...]. (יג) [בבבבב...].

תורה אור השלם

1. לא יקום עד אחד
א"ש ובמ"א א"ר שמאלון,
הקטא על פי שני עדים
או על פי שלשה עדים
יקום דבר: ודבריה י"ט טו:

הנהגות הב"ח

(א) [בבבבב...]. (ב) [בבבבב...].
ומלא מחייב שבועה
הס"ד: (ג) חו"ט ד"ה ר"ג
מחייב וכו' וכו' מחייב
עשרה כדי שגן מל"ל
ומיטות כדי י"ן נחמק:

גליון הש"ס

נבואה שבעה חיים
ושפיריה: ע"י רשעים כ"ב
דף מד ע"ג ד"ה מ"ן א"י:

מוקף רש"י

לכל עין ולכל חמא
הוא ראינו ק"ם. ליה
מכיו נבש על עמדתו לא
טובת עין ולא טובת מוח.
אבל ק"ם הוא לשבועה.
אמר למינין מן ל' מה
שהט"ק. אמר ל' מין
כדי נלסו ועד אחד שבע
ש"ס. ל' חייב לנשבע לו
(ובד"ט י"ט טו). כל מקום
שנשבע בו א"ר אחד
מחייבו שבועה. על
ממון חלוהו חייב שנים
מחלט. עכשיו יבטע שהיה
מחלט (בבבבב...). ישר
וכן אמר ר' יוחנן. י"ה
אמרת וכן משמיהו מ"ר
יוחנן (נבט ח.א.). שפיר
קאמרת (פ"ט ח.א. וכו').
ע"ה. מ"ה הנהגות רש"י
ל"ה. מנהגו של ר"ש לקום
כשומר ר' יוחנן ששניה
שאלו מודה ל' שנה ר"ש
לקום שנה או שנים קודם
שחלקו עליו. א"ל חומר
ג' ויחנן ק"ן י"א כ"כ א"ר
ולא שמת אם נחלק עליו
והו"ו (ח.א.). מ"ה הנהגות
שח"י ל"ה. שמה ח"ס היה
כשומר ר' יוחנן ויחנן ק"ן
י"א כ"כ א"ר (פ"ט ח.א.). עכ"ה
הט"ן והורה לו
בשעורין הורה להלא
ממון הטענה הוא (נבטו
ח.א.). דבנפיק הולא ממון
הטענה פלמה (ב"ח ט'
יבסור א"ר חייב חובט לא
דעה א"ר ל' חובט לא
שעורין יב"ר ל' וחמ"ל
מחיל נביה (ב"ח דה"ה).

שבועת הדיינין פרק ששי שבועות

מ.

עין משפט
גר מצוה

דער. דשאר ממתינין שוה קמני: טריסיס. מעה קטנה: דינר
כסף טריסיס פונדיון ופרוטס. או או קמני: דינר מעכטוס.
טבועה במטבע זורה ולא טענו משקל זה הודה לו מטבע וע"פ
שוו כסף זה נחשת ממין הטענה היא דכולהו מטבע ניהו: דיקא
נמי כו'. אלמלא טעמא משום דכל

מטבע חד הוא ודוקא קמני: ור"ב.
דבעי למימר שוה קמני הכי מפרש
סיפא דקאמר שהכל מין מטבע אחד
הוא כל מטבעות השניות כאלו דין אחד
להם אף הקטנה שבהן יש בה כדי
הדאה לחייבו טבועה: נ"מא כשמואל
סביבא ליה. דכולהו ממני דוקא
קמני ומשום הכי מן ברישא שמי כסף
יש לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה
פטור משום דמה שטענו לא הודה לו
אלא אי שוה טעין ליה הוה מייחבי
ואע"ג דחלמח טענה שמי כסף וכו'
ה"ב כמוספמא(י) דינר וזכ וזכ דינר
יש לי בידך אין לך בידי אלא דינר
כסף חייב. ופ"י דינר וזכ וזכ היינו
טבוע ומשום דמה שהכל מין מטבע
אחד וזכה ליה ממין הטענה. ומיכה
סייעתא לר"ב הוא דמלאכטריין
לפרושי וזכ וזכ מכלל דממני דמנן
דינר וזכ פתמח שוה קאמר ושהכל
דין מטבע אחד קמני וקאסיפא שוה
ירשא נמי שוה וקמני ירשא שמי כסף
יש לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה
פטור וע"כ משום דליכא כפירת שמי
כסף הוא: ה"ק כל האומר דינר וזכ
כאומר וזכ [יהוב] דמי. ובירימא לא
שהטען מפרש וזכ וזכ קאמר אלא
ה"ק הטען דינר וזכ פתמח דמסתמח
וזכ וזכ קאמר והלה אומר אין לך
בידי אלא דינר כסף דהיינו נמי דינר
מטבע וישנה הדאה ממין הטענה
חייב: פטר מעט פטור. אלמלא
כפירת שמי כסף כענין: לא שנו.
דבעי טענה שמי כסף אלא כשטענה
הנאה כטענה מלוה והודאת מקלמ
דלוה אלל כטענה פטור עד אחד
שהלה כפר הכל ועד אחד מעידו
שהוא חייב ומלא ממייבו (א) אפילו לא
טענה אלא פרוטה וכפר חייב הואיל
ואם היו שנים היו מחייבין אותו ממון
לפרוע דהא שוה פרוטה ממונא הוא
היחד מחייבו טבועה: י"שר וכן א"ר
יוחנן ג"ר וז"ג תו י"שר: מכלל
דפליגי עליה ר"ל. כעיה הוא דקא
בעי גמרא ל"מא מדקאמר וכן אמר
ר' יוחנן מכלל דפליגי עליה בר
פלוגמיה: א"ר מיפלא הוה שמי ליה
ושפיק ליה. ק"ן היה דרכו של ר"ש
דבר צניח המדרש היה שזהה מלהשיב עד שיגמר רבי יוחנן כל
צרכו וכל טעם דבריו ואח"כ היה מולק עליו וצוחן ק"ן י"א רבי
יחנן זה מנהמ"ד ולא שמת אם נחלק עליו: איכא דאמרי
מיפלא הוה שמי. ר"ש לקיס מ"א בני מדרשא כי אמרה ר'
יוחנן להא מילתא: ור"ג מחייב. דלא בעי הדאה ממין הטענה:
הודה

בשוענו בדינר בטבעות. פי' כקונטרס טבוע במטבע זורה
ולא טענו משקל זה הודה לו מטבע וע"פ שוה כסף
זה נחשת ממין הטענה היא דכולהו מטבע ניהו וקסה לדעיל
(דף לט): גבי שמי כסף יש לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה מקמי'
לשמואל דפטור משום דמה שטענו לא

הודה לו וכו"ה דלחייבי בשאינן טבועים
א"כ מסתא לה טענה דל"ן כאלו שוה
כ' מעוה דחסר מה שצ"ק ליתן כדי
להטענה זה דומק לומר שאין שוה
פרוטה כאלוה חסרון ועוד דמשמע
בטוענו מטבעות דעד השתא לא
חייבי כמטבעות וחסר כ' כסף
טבועים הם ועוד דקאמר הא קמ"ל
דפרוטה בכלל מטבע אימא משמע

רבינו הננאל

שוה קמני. מרקינא פוסא
דינר וזכ לי בידך אין
לך בידי אלא דינר כסף
וטריסה ופרוטה ופונדיון
חייב שהכל מין מטבע
אחד. ואי אמרת דוקא
קמני אמאי חייב מה
שטענו לא הודה לו אלא
ש"מ שוה קמני ול"מא
הוב שאני. ודמי ר' אלעזר
ואמר מחייבין בטענה
בדינר מטבעות וקמ"ל
דפרוטה בכלל מטבע היא
ושאר השטותה פשוטה
היא. וקמ"ל כהא כרב
דמי ר' חיאי לפיטעה
לרב סלע לי בידך אין
לך בידי אלא סלע
חסר שמי כסף שחן
שמי פטור חייב. חסר
אחר פטור ש"מ כפירת
טענה שמי כסף כענין
ש"מ: ש"מא שמי כסף
ופריסה לי בידך אין לך
בידי אלא פרוטה שהיא
חצי חבה חייב: אמר ר'
נחמן אמר שמואל לא
שנו אלא כטענה מלוה
והודאת ליה. אבל כטענה
מלוה והודאת עד אחד
אפילו לא טענו אלא
בפרוטה וכפר בו והעיד
בו עד אחד בפרוטה
חייב שבועה בפרוטה
שאילו היה עד אחד
עם זה היה חייב לשלם
פרוטה. עכשיו בעד אחד
חייב שבועה שנאמר לא
יקום עד אחד באיש
לכל עין וג"ר ואמר
מ"ר כל מקום ששנים
מחייבין אותו ממון אחד
מחייבו שבועה. וא"ר
נחמן אמר שמואל טענו
חסין ושעורין והודה לו
באחד מהן חייב. א"ר
יצחק וכן א"ר יוחנן:
פירוש משהו שחי יגע
היה ולפיקר לא השיב.
ר"א שוחת היה: ליפא
מסייעא ליה טענו חטים
והודה לו בשעורין פטור
ורבן גמליאל מחייב.
טעמא דטענו חטים
והורה לו בשעורין כ"ר:
היה טענו כלים וקרקעות
הורה באחד מהן וכפר

שהכל דין מטבע אחד. פירש
כקונטרס שאף כטענה
שנשה יש בה כדי הודאה לחייבו
כטענה ומימה הא שמעינן מירשא
דקמני שהודאה שוה פרוטה ודוקא
לומר דסלקא דעתך דגבי תביעת
דינר וזכ שהיא גדולה לא תשיבא:
הודאה פרוטה:

אבל כטענה מלוה והודאת עד
אחד כו'. וא"ת דכשליה
הכותב (במטות פ"ו: ושם) אמרינן דל"ן
כטענין על כפירת שעבוד קרקעות
אפי' בהעלאת עד אחד אלמא משנין
עד אחד להודאה כמקלמ ויש לומר
דשמואל דהכא לטעמיה דמחייב לעיל
ככפירת פרוטה דל"ן דמשמע
אפרוטה מוקמיה קרא דאלל קס
לשנועה בפרוטה אלל כקרקעות לא
משכחא דמשמע בשום מקום ולפי
זה ל"ל דלית הלכתא כותיה דשמואל

נהך דהכא כיון דמלוה כהיהו דלעיל דהיהו דלעיל לית הלכתא
כותיה דממני ר' חיאי לפיטעה לרב ועוד דרב פפא דה"ל כתרסה
וכל מקום ששנים מחייבין אותו ממון אחד מחייבו שבועה. לאו
דוקא דהא איכא כפירת שעבוד קרקעות:
והודאה ל' בשעורין פטור. כס"פ המניח (ב"ק דף לה: ושם)
מסיק רבה דר נתן דפטור אף מדמי שעורין ומימה
ל"ה לרבה דר נתן לטון פטור דלרבנן פטור ופליגי אף דממי שעורין דלמא
דמחייב טענה דכפרת כתרסה דכתובות (דף קח: ושם) גבי פלוגמא דלדמון ורבנן קאמר ר"ג רואה אני את דברי אדמון
דיש גלשון לטון פטור וכי שמואל וקאמר ליה אידך שמואל לה"מ קנקנים נמי חמשה אית ק' חמשה לית לך משום
וי"ל דלדידיה נמי נפקא מינה אם טענו עשרה כדי שמואל וקאמר ליה אידך אין לך אלא חמש חייב גס כקנקנים כהודאתו ולא מני למימר
לא הודימי לך כקנקנים דיש גלשון הזה לטון קנקנים: להודיעך כחו דר"ג. דכחו עדיף דמילתא דרבנן הי כמ דפטור:
הודה

דמ"ל הא דהא לר"ג חייב דממי שעורין דלי לאו הכי אין כאלו הודאה כלל ואם כן מני"ל דלרבנן פטור ופליגי אף דממי שעורין דלמא
לא פליגי אלא אם חייב שבועה על החטין דלמך בעי שבועה ולא בעי הודאה ממין הטענה ולמך לא בעי ליה כו' ושמה משמע
ל"ה לרבה דר נתן לטון פטור דפטור לגמרי א"ג אע"ג דמיפטר מדמי שעורין אף לר"ג אפי"ה חשיב ליה הודאה:
וה"ו מחייב. טענה דכפרת כתרסה דכתובות (דף קח: ושם) גבי פלוגמא דלדמון ורבנן קאמר ר"ג רואה אני את דברי אדמון
דיש גלשון לטון פטור וכי שמואל וקאמר ליה אידך שמואל לה"מ קנקנים נמי חמשה אית ק' חמשה לית לך משום
וי"ל דלדידיה נמי נפקא מינה אם טענו עשרה כדי שמואל וקאמר ליה אידך אין לך אלא חמש חייב גס כקנקנים כהודאתו ולא מני למימר
לא הודימי לך כקנקנים דיש גלשון הזה לטון קנקנים: להודיעך כחו דר"ג. דכחו עדיף דמילתא דרבנן הי כמ דפטור:
הודה